

Uzasadnienie Rady: Stanowisko Rady (UE) nr 9/2015 w pierwszym czytaniu w sprawie przyjęcia dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie zapobiegania wykorzystywaniu systemu finansowego do prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu, zmieniającej rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 648/2012 i uchylającej dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2005/60/WE oraz dyrektywę Komisji 2006/70/WE

(2015/C 187/02)

I. WPROWADZENIE

Dnia 7 lutego 2013 r. Komisja przedstawiła pakiet złożony z dwóch elementów:

- wniosku dotyczącego dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie przeciwdziałania korzystaniu z systemu finansowego w celu prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu („dyrektywa AML”) ⁽¹⁾,
- wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie informacji towarzyszących transferom środków pieniężnych („rozporządzenie AML”) ⁽²⁾.

Parlament Europejski przyjął swoje stanowisko w pierwszym czytaniu na sesji plenarnej w dniu 11 marca 2014 r.

Grupa Robocza ds. Usług Finansowych analizowała proponowane rozporządzenie i proponowaną dyrektywę na 24 posiedzeniach w trakcie różnych prezydencji.

W grudniu 2014 r. wypracowano z Parlamentem Europejskim ostateczny kompromis w sprawie rozporządzenia i dyrektywy, co pozwoliło na zakończenie negocjacji dotyczących obu tych dossier. Podczas rozmów trójstronnych, które odbyły się w dniu 16 grudnia 2014 r., współprawodawcy wypracowali wstępne porozumienie z myślą o osiągnięciu wczesnego porozumienia w drugim czytaniu.

W dniu 27 stycznia 2015 r. komisje Parlamentu Europejskiego: Komisja Gospodarcza i Monetarna oraz Komisja Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych zatwierdziły wynik trójstronnych negocjacji. W dniu 29 stycznia 2015 r. przewodniczący tych komisji wystosowali do prezydencji pismo, w którym wskazują, że jeżeli Rada oficjalnie przekaze Parlamentowi swoje stanowisko w formie, w jakiej jest ono przedstawione w załączniku do tego pisma, przewodniczący zalecą zgromadzeniu plenarnemu przyjęcie stanowiska Rady bez poprawek ⁽³⁾.

W dniu 10 lutego 2015 r. Rada osiągnęła porozumienie polityczne w sprawie zmienionych tekstów.

Uwzględniając wyżej wymienione porozumienie i w następstwie weryfikacji prawno-językowej, Rada przyjęła w dniu 20 kwietnia 2015 r. swoje stanowisko w pierwszym czytaniu, zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą określoną w art. 294 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE).

Wszystkie trzy instytucje potraktowały dyrektywę i rozporządzenie w sprawie przeciwdziałania praniu pieniędzy jako integralny pakiet. Dlatego też w stosunku do obu dokumentów przyjęto jednakowe uzasadnienie Rady.

II. CEL

Wniosek dotyczący dyrektywy w sprawie przeciwdziałania praniu pieniędzy został przyjęty przez Komisję, aby zaktualizować i poprawić istniejącą trzecią dyrektywę w sprawie przeciwdziałania praniu pieniędzy z myślą o dalszym wzmocnieniu unijnych środków obronnych przeciwko praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu oraz zapewnieniu solidności, integralności i stabilności systemu finansowego. Oto główne cele proponowanych środków:

- zabezpieczenie interesów społeczeństwa przed przestępczością i aktami terrorystycznymi,
- wniesienie wkładu w stabilność finansową poprzez ochronę solidności, prawidłowego funkcjonowania i integralności systemu finansowego,

⁽¹⁾ Dok. 6231/13.

⁽²⁾ Dok. 6230/13.

⁽³⁾ Dok. 5748/15 ADD1.

- zabezpieczenie dobrobytu gospodarczego Unii Europejskiej poprzez zapewnienie efektywnego otoczenia biznesowego, oraz
- wzmocnienie rynku wewnętrznego poprzez zmniejszenie złożoności na poziomie transgranicznym.

Cele te zostaną osiągnięte przez:

- zapewnienie spójności między podejściem unijnym a międzynarodowym – w szczególności dostosowanie przepisów do najnowszych (luty 2012 r.) zaleceń Grupy Specjalnej ds. Przeciwdziałania Praniu Pieniędzy (FATF),
- zapewnienie spójności między przepisami krajowymi oraz elastyczności w ich wdrażaniu, a także
- zapewnienie ukierunkowania przepisów na ryzyko oraz ich dostosowania w celu uwzględnienia nowo powstających zagrożeń.

Celem rozporządzenia w sprawie przeciwdziałania praniu pieniędzy, które zostało przyjęte równoległe z dyrektywą w sprawie przeciwdziałania praniu pieniędzy, jest aktualizacja i zmiana istniejącego trzeciego rozporządzenia w sprawie przeciwdziałania praniu pieniędzy, tak aby poprawić możliwości śledzenia płatności i zapewnić dalszą pełną zgodność unijnych ram z międzynarodowymi standardami (zaleceniami FATF).

III. ANALIZA STANOWISKA RADY W PIERWSZYM CZYTANIU

Zmiany zaproponowane przez Radę mają służyć wzmocnieniu unijnych środków obronnych przeciwko praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu, a jednocześnie zapewniać spójność z podejściem stosowanym na szczeblu międzynarodowym, w szczególności z zaleceniami FATF. W niektórych kwestiach nowe unijne przepisy wykraczają poza wymogi FATF i wprowadzają dodatkowe zabezpieczenia.

Dyrektywa wymaga, by w przypadku gier hazardowych stwarzających większe ryzyko usługodawcy stosowali procedury należytej staranności względem transakcji w wysokości co najmniej 2 000 EUR. Państwa członkowskie będą mogły wyłączyć usługi w zakresie gier hazardowych – z wyjątkiem kasyn – z niektórych lub wszystkich wymogów, w ściśle ograniczonych i uzasadnionych przypadkach. Wyłączenia takie będą uzależnione od stosownej oceny ryzyka.

Ponadto w pewnych okolicznościach, w których udowodniono niewielkie ryzyko i gdy spełnione są rygorystyczne warunki ograniczające ryzyko, państwa członkowskie mają możliwość wyłączenia instrumentów pieniądza elektronicznego z obowiązku podejmowania niektórych środków należytej staranności wobec klienta.

W dyrektywie zastosowano podejście uwzględniające ryzyko w celu skuteczniejszego zwalczania ryzyka. Znaczenie ponadnarodowego podejścia do oceny ryzyka zostało uznane na szczeblu międzynarodowym. Jako że Komisja jest właściwą instytucją do przeglądu szczególnych zagrożeń transgranicznych, powierzono jej koordynowanie oceny ryzyk związanych z praniem pieniędzy i finansowaniem terroryzmu, które to ryzyka mają wpływ na rynek wewnętrzny i są związane z działalnością transgraniczną.

Jeżeli chodzi o osoby zajmujące eksponowane stanowiska polityczne, w dyrektywie nie czyni się różnicy między osobami pełniącymi eksponowane funkcje w kraju obecnie lub w przeszłości a osobami, które pełnią lub pełniły takie funkcje za granicą.

W wyniku stosowania dyrektywy informacje o beneficjentach rzeczywistych dotyczące podmiotów o charakterze korporacyjnym i innych podmiotów prawnych będą musiały być przechowywane w centralnym rejestrze w każdym państwie członkowskim. Państwa członkowskie mogą też używać rejestru publicznego. Do informacji o beneficjentach rzeczywistych będą mieć dostęp właściwe organy i jednostki analityki finansowej oraz – w ramach stosowania zasad należytej staranności wobec klienta – podmioty zobowiązane. Dyrektywa umożliwia także osobom lub organizacjom, które mogą wykazać uzasadniony interes, dostęp do co najmniej następujących informacji o beneficjencie rzeczywistym: imienia i nazwiska, miesiąca i roku urodzenia, obywatelstwa i państwa zamieszkania, jak również charakteru i skali posiadanego udziału. Jeżeli chodzi o powiernictwa, wpisu do centralnego rejestru informacji o beneficjentach rzeczywistych będzie się dokonywać w przypadku, gdy dane powiernictwo generuje skutki podatkowe.

Co się tyczy sankcji, w tekście przewidziano maksymalne administracyjne sankcje pieniężne: co najmniej dwukrotnie wyższe od kwoty korzyści uzyskanej w wyniku naruszenia, jeśli można ustalić kwotę takiej korzyści, lub w wysokości co najmniej 1 mln EUR. Za naruszenia, których sprawcami są instytucje kredytowe lub finansowe, przewiduje się:

- w przypadku osoby prawnej – maksymalną sankcję pieniężną w wysokości co najmniej 5 mln EUR lub 10 % całkowitego rocznego obrotu,
- w przypadku osoby fizycznej – maksymalną sankcję pieniężną w wysokości co najmniej 5 mln EUR.

Przepisy rozporządzenia dotyczące sankcji dostosowano do stosownych przepisów dyrektywy.

W celu ochrony odpowiedniego funkcjonowania unijnego systemu finansowego i rynku wewnętrznego przed praniem pieniędzy i finansowaniem terroryzmu Komisja będzie identyfikować – w drodze aktów delegowanych – jurysdykcje państw trzecich, których krajowe systemy w dziedzinie przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu wykazują strategiczne braki.

Możliwość pełnego śledzenia transferów środków pieniężnych może być niezwykle ważnym i cennym narzędziem służącym zapobieganiu praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu oraz wykrywaniu i badaniu przypadków tego procederu. Obejmuje to także wymóg dołączania do transferu środków pieniężnych informacji na temat odbiorcy. Na mocy rozporządzenia Europejski Urząd Nadzoru Bankowego, Europejski Urząd Nadzoru Ubezpieczeń i Pracowniczych Programów Emerytalnych i Europejski Urząd Nadzoru Giełd i Papierów Wartościowych wydają wytyczne skierowane do właściwych organów i dostawców usług płatniczych dotyczące środków, jakie należy podjąć zgodnie z omawianym rozporządzeniem, w szczególności w odniesieniu do transferu środków pieniężnych z brakującymi lub niekompletnymi informacjami o płatniku lub odbiorcy.

Ponadto zarówno w dyrektywie, jak i w rozporządzeniu wprowadzono zmiany w celu zapewnienia, by dostosowanie do zaleceń FATF odbywało się z pełnym poszanowaniem prawa unijnego, zwłaszcza w zakresie unijnych przepisów o ochronie danych i z poszanowaniem ochrony praw podstawowych.

Parlament Europejski był w stanie zaakceptować te zmiany.

IV. PODSUMOWANIE

W stanowisku Rady w pierwszym czytaniu odzwierciedlono kompromis osiągnięty w negocjacjach między Radą a Parlamentem Europejskim, przy wsparciu Komisji.

Kompromis ten został potwierdzony pismem od przewodniczących komisji Parlamentu Europejskiego: Komisji Gospodarczej i Monetarnej oraz Komisji Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych z dnia 29 stycznia 2015 r. skierowanym do prezydencji. Następnie został on zatwierdzony przez Radę do Spraw Ogólnych na posiedzeniu w dniu 10 lutego 2015 r., na którym osiągnięto porozumienie polityczne.

Rada jest przekonana, że jej stanowisko w pierwszym czytaniu stanowi wyważony pakiet i że – po przyjęciu – nowa dyrektywa i nowe rozporządzenie w istotnym stopniu przyczynią się do walki z praniem pieniędzy i finansowaniem terroryzmu w Unii
